

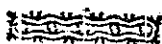

A' RÓMAI CSASZÁRLES AP. KIRALYI FELSEG
NEK BEGYELMES ENGEDELMEVEL.

Indult BÉTSBŐL Kedden 30. Májusban 1791.

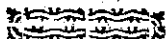
Mindenféle elegyes apró jegyzések.

Kiről tud. közöndhatnak nagyobb' Jussal a' Tagok;
mint a' Főrol? Kiről a' Nemzetek, mint a'
magok Királyokról? A' mi Nemzetünk' hatalmas
Feje II dik *Leopold*, hogy hazá jövő útjában légyen
azt bizonyosan tudjuk, de hogy vagyon? és mi-
kor érkezék meg? arról semmi bizonyost nem írha-
tunk. Nem regiben hudeglelésben eleit vala ő Felső-
ge, a' mint értettük. A' Budai Levelek Juliusnak
20-dikára várják a' F. *Palatinust* Budára, és addig
az Országos *Deputátiók* is munkához nem kezdhet-
nek. — Az Udvar által is már közönségessé tété-
tt, hogy Sept. 0-dikan tészen a' *Prágai* Koronázás.
— A' mi F. Királynénk és az egész Udvarigen frilsen
vagyon *Laxenburgba*. — Ama híres levegőben szár-
nyaló vas fejű *Blanchárdnak* 37 útjait szerentséltett
levegő halálós ellenséggivé változottnak lenni látta-
tk. Minden élteő állatok kezdették üldözni. Most
másodiktör, és mindenkör igen szép tsendes időben

kivánnya vala a' maga arannyos hajóskájának v
 torláit szabad levegőnek botsáttani — de hijjában
 — nem megy — a' Frantzia mesterségnek nem er
 gedelmes Bétsi levegő tzeljät akadállyozza. — Mi
 nekutánna már egyszer olly fok 1000 rőf tafotábó
 készült Gollyobíssa szemünk láttára ölzve szakadott
 volna, minden mesterségét arra fordította, hogy a'
 meg-tsalt Bétsi *Publikumnak* eleget tehessen. Erte
 nézve fok 1000 forintokból álló költségének leg-kis-
 sebbet sem kedvezvén, vagy 25-ezerig való készüle-
 tet tészén magának, 's közönségesse tézsi a' múlt
 héten, hogy ő meg indul a' Levegőben. Ezt a' kö-
 rül 12 mértföldnyire lévő Lakások is meg-értvén,
 már a' múlt Szombaton minden Vendég fogadók te-
 lik valának az útozó *Blánchárdot* nézni kívánó ide-
 genekkel. A' múlt Vasárnap délutánni 4 órára va-
 la határozva indulása, a' midön igen szép tsendes
 idő szolgálván, leg alább is 30-ezer ember tolyong
 vala a' *Praterben* a' *Blánchárd* épüle körül, kik 4
 órától fogva egészfzen 8 ig talpan állva nagy ohaj-
 tálsal várják vala a' *Blánchárd* indulását, minden
 itt lévő főbb Hertzzegekkel és Uraságokkal edgyütt
 — 's mi leve végre belölle? A' szerentsélen *Blán-
 chárd* ki-se búvt az épületből — az egész varakozás
 egy Egeret szült, és az Udvar 8 órakor ott hagy-
 ván a' varakozás helyét, a' már két izben ingyen-
 fizetett Sokóság fel-zúdulván, ha a' *Blánchárd* épü-
 letjét 2 Sqvadrom lovas és egy Kompánia Gránáté-
 ros töltött és ki-vont fegyverrel nem veszi vala kö-
 rül, *Isten* tudja mi lett volna mind *Blánchárdból*
 mind az ő épületéből, 9 óra után jövének vilzsa
 a' *Praterből*, és *Blánchárdot* egy Sqvadrom lovas
 Katonaság hozá-bé Bétsbe, és már most 3-dikszor
 kíván Izerentsét próbálni — várjuk-el mi leszfz be-
 lölle. — Azok az ámító Prufszus Apostolok, kik-
 ről irtuok vala már, hogy *Kafsán* el-fogattattak,
 Bétsbe hozottak.

Csernovitz 19-dik Máj. — „Kedves *Barátom!*
 A' Muzka Lovasági egészfz Móldovából a' tegna-
 pi napon, mózdúla-ki, és vonnya magát egyenes-
 sen

sén *Brnhila* felé; mellyen kívül néked lez úttal több Ujságot nem írhatak. — *Braillától* nem megszire fekvő *Tallamitza* nevű Helységből egy Magyar Tiszt Urtól vettük a' tudósítást, mely szerint a' *Bar-kó* Hűzár Seregéhez sebess parantsolat érkezett, hogy adja-hé, mennyi tereh hordázó lovakra és a' mellé kívántató szolgákra volna szüksége. A' *Tá-bbri* készületeket mozdított szekerekre vigyázó Tiszt is parantsolatot vett, az említett szekereknek ké-szen tartások eránt, hogy az első parantsolatra a-zonnal mozdulhasson ezen Sereg helyyéből. A' *Tá-bbri* Hűzárak eránt jött parantsolat is vissza-véte-tett. Mit jelentsenek ezen új rendelések? az idő fogja még-magyarázni. — Már el vágyon tökéelve, hogy ō Felsége Kis-Afzszony Havának 6-dik nap-ján a' Cseh Országai Koronával Prágában meg-koro-náztatik. A' Cseh Nemesség felette nagy pompák-hoz készül; tsak azon egy régi szokások, hogy t. i. a' Nemes Cseh Vitézek a' Koronázott Király előtt viaskodjanak, (*Tournirozzanak*) különös okokból most el-fog maradni. — ō Felsége az *Illyriai* Nem-zetnek 200 Alumnusokra Semináriumot fog fel-álli-tatni: annak Fundusza 160-ezer forintokban áll; a-200 kívül pedig a' Püspököknek és a' Kalugyer Kla-sszásoknak is elztendőnként kellek valamit reá fi-zetni: ha ki-nem telik a' fundusból, és az említett elztendőnként reá-fizetésből, hogy a' Semináriumok bersülletessen el-élhessenek, ō Felsége maga ki-pó-tolja a' fogyatkozást. — Egy néhány napok előtt ide Bétshé egy Pruszszus Kurir egy Törökkel Ku-rral el-érkezett: alig szállottak-lé a' Vendég-foga-dóban, már is átkokra 's más egyéb illetlenségek-re fakada a' Török a' Kurir ellen: végtére annyira ment a' Török, hogy kéntelen vólt vele a' Ku-rr, hogy Áressomba vitesse. Tsak azt tudjuk ed-dig, hogy a' Török azon boszonzkodott, hogy Bétshé hozta át a' Kurir, és hogy a' további útozás-ról le-mondotta a' Kurirnak. — A' Hertzeg *de Ligne*, ō kisa' Belgiumi Rebellióban nagy károkat vallott, a' Felségtől *Hennegau* Grand-Bailifnak tétetett; a'

melly fő rendű tisztség 50 ezer forintokat hozzon-bé néki elztendőként.

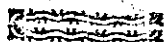
A' múlt Vasárnap indúla - ki Bétsből a' N. M. K. Testörzö Seregből egy Kabinét Kurir, ki-fiettség-küldetik, de hová és mi végre talám maga sem tudja, nem hogy mi tudhatnók; noha eddig minden Kuriroknak útjok nyilvánóságos volt. Ezen történet megint egy kiss reménységet nyujtott a' fenn nevezett Testörzö Seregnek, hogy a' Kurirság talám itt fog maradni. — A' N. M. Kir. Testörzö Seregnél volt Hadnagy és Kabinét Kurir *Potyordi* Ur Kapitányi rangal és 400 Rf. elztendei fizetéssel mégyen nyugodalma. — Teli van Béts vele, hogy ő Felségének olly rendelése érkezett volna, mely-szerint az Erdélyi Kantzellária Tanátsosnak és *Réferensnek* neveztetett Gróf *Béthlen* Josef Ur ő Nga helyett, ki a' ki-rendelt időre Bétsbe fel nem érkezett, tételsék más Tanátsos; és ezen Felséges végezés már az Erdélyi Ország - Gyűlésére-is le-ment-nek lenni mondatik. Ezen Grófi Méltóságot már Bétsbe jövő útjában lenni érijük. — Azt sügdölsák némellyek egy más fülébe, hogy az a' Kegyeimes Végezés-is meg-érkezett volna ő Felségétől, mely-szerint az Erdélyi *Oláh* Nemzet (Indigenátust) Haza-fitványságot nyert volna magának. Ezt ez után bővebben meg-tudjuk.

Külső Országi jegyzések. — A' Portával való Békességében az Auszriai Háznak sokan nem kételkednek, minthogy *Szisztouban* az ezt szövö Takátsok megint munkához fogtanak, hová a' különbb különb Udvarok Kurirjai szüntelen mennek és jönnek. Azonban, mint hogy ezen háborunak fanalá egész *Europán* keresztül *Afiáig* nyulik, tsak gondolhatni, hogy ha békekéség léfzen-is, el-tart ennek munkája leg-alább-is Októberig. A' mi Udvarunkan kívül minden más ide elegyedett Udvarak nagy hadi készületben vagynak, kivált a' Pruszszus, Porta, Anglia, Svéd és Muszka. — Az Oláh Országi Levelek szerint a' Porta egy hajdoni Oláh Országi *Mihály*, *Drágó Szusó* nevű Hertzegét Oláh Országi Fejede-

jedelemnek tett, és már Konstantinápolyból el is küldötte, hogy Oláh Országot kezéhez végye, ha a' Császári Seregek abból önként ki-költöznek. — E' nem volna tréfa, ha igaz volna. — Konstantinápolyban mindenké igaznak beszélik a' velünk való békeférséget; de a' Muszkák ellen hatalmason készülnek. — Azt mondják, hogy az *Albániai* és *Skutari* Basák egyenlősen ki-adták a' Választ a' Portának, hogy ők a' magok Helytartó Basaságokból ki nem mozdulnak, hanem itt legényesen fogják magokat oltalmazni. — A' Porta egészen a' Pruszizus Udvarra bizta magát. Soha még egy Királynak is olly nagy hitele és közösülése nem volt a' Portával, mint a' mostani Pruszizus Királynak; kitől egy tulajdon kezével irt Levelet is vett a' múlt Aprilisben *Szelim* Szultán. — A' 90 ezteendő ujanon tett Musti (Török Pápa) megholt, és ennek helyébe egy tudatlan *Méqui Effendit* tettek.

Közelebb költ Levelünkben említettük vala, hogy a' *Baváriai* Palatinátusságban a' *Jésuiták* Szerzetét munkálódják helyre állítani. Ezt egy előbb tsak *Ujságíró* költötte hírnek véljük vala lenni, de hogy nem lehetetlen, és hogy más Országokban is ebben mozogjanak bizonyítják a' *Varsói* Levelek. Ezen hón. 9-dikén tartott Lengyel Országai Gyűlésben az ifjuságnak mennél jobban lehető neveletéséről lévén a' szó a' Státusok között, az Ország Követjei között egy néhányon találtatának, kik azt jóvaslá, hogy a' *Jésuiták* Szerzetét állítsák vissza, kik az Oskolákra különös jó gondot viseltek, és ezen dolog közönséges fontba vétetett. — Ugy is ífélnek némellyek, hogy ezen Seprőjén lévő Század ki nem fogna vetkezni addig bőréből, míg ezek egész Európában helyre fognának állani. — A' *Varsóban* lévő Pruszizus Miniszter egy Pruszizus Tábornak Lengyel Orzágtól, mely Tábor *Slezziából* indulandó. — Azonban sokan úgy gondolkoznak, hogy ezen háborúnak lehetetlen volna magát ki-űtteni; noha a' Pruszizus készülétek rendkívül valók. — A' *Fránkfurti* Levelekből azt olvassuk,

hogy

hogy a' Baváriai Választó Fejedelemtől engedelem kéretett volna 12-ezer Auszriai fegyvereseknek által menetekre, kik az *Alsátziai* szélekre vagynak rendelve; és a' Német Országi Fejedelmek-is Sergeket akarnak ezen szélekre küldeni. — A' Frantzia Gavallérok és a' főbb Nemesség szüntelen költözik ki az Országból, teli vagynak már ezekkel majd minden Országok. Bétsbe is szüntelen érkeznek, 600 *Livránál* már többre vetik azt a' pénzt, a' melyet a' zenebona alkalmatosságával ki-hoztanak az Országból. — A' *Jésuiták* vissza-állittatásokról — Frantzia Országról és ennek Királyjáról — az Országok Revoluziojáról — Erdélyről 's Debretzenről igen sok volna mit írnom, de az én állapotom parantsolatja nékem, hogy egy vigyázó *Gojvá*d válván egyik lábomat magam felé fel-kutzorittsam, 's a' másikon keményen áljak. Vigyázzatok Olvasóim! *Tsupa Orítjokkal és Gigásokkal* viselős *Europa*.

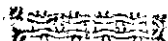
Frantzia Ország. A' Polgári Hitet le nem tett Papokra nézve, azt végezte Májusn. 7-dikén a' Nemzet Gyűlése: hogy bátran szolgálhatnak azok misét mind magános házi Kápolnáknak, mind pedig, az ő hozzájuk ragaszkodó Gyülekezetek által megvett Templomokban; hanem ha a' Konstituzió, 's különösen a' Papi Rendnek polgári el-intézése ellen fognának Beszédeket tartani: tehát azon esetre, mindjárt bé zárattassanak a' Templomok, a' predikáló Személyekkel pedig úgy kell bánni, mint köz tsendességnek háborítóival. Ezen említett végzésnek eszközlésére, fontos Beszédet tartott, az új polgári alkotványra ügyelő Deputátzió' nevében a' hajdani *Autuni* Püspök, mellyben is a' többek között így szóllott: „Nem kell többé Türelemtől (Tolerantia) emlékezni; ez az a' ki fejezés, igazságtalanságot 's meg bántást foglal magában: minekutánna egyszer a' Törvények minden Vallásoknak gyakorlását szabaddá 's bátorságossá tették; 's a' lelki esméreten való minden erőszakoskodást meg tiltottak. Ha meg kell engedni, akármelly valláson létezőknek, hogy az olyan Templomokat használ-

has-

hassák, mellyek a' Státus' költségén tartató közön-
 séges (Catholicus) isteni szolgálatra nézve nem itel-
 tetek szükségeseknek: hogy lehetne ezt Katholiku-
 ságtól meg tagadni tsupán azért, hogy azok előre
 be szitt hibás vélekedések, vagy valamely indúla-
 tok miá által nem láthatják az új papi el- intézé-
 seknek helyes és jó voltokat? Nem igaz Türelem
 volna az: meg szenvedni valamely Hitet, 's annak
 gyakorlását meg nem akarni engedni; az igaz, és a'
 Nemzet Gyűlése által a' maga eredeti tisztaságába
 vissza helyezett Vallás nem tarthat semmi vetelkedő
 táftól; az üldözés még inkább gerjeszti az ellenke-
 zésnek tüztét. — Haszontalan, *igy folytatta továbbá*
szavait a' Püspök, a' hittől való szakadtságnak (Schis-
ma) hánytorgatása: nem hittől szakadt eggy olyan
Nemzet, a' melly jelenti, hogy ő nem akar hittől
szakadt lenni. Ha a' Pápa, rossz tanácsadók után
halgatván, 's a' maga indúlataitól el ragadtatván,
átkot mond a' Frantzia Konstitutzóra, 's annak
Szerzőire: nyújtató feleletet találhatunk erre, a'
Pápai Hibáknak Historiájában; de Frantzia Orzá-
got nem fogják a' Pápának semmi átkai, 's fenye-
getései érdekleni, úgymint a' melly nyilvánvalóvá
tette a' maga végzéseit által, tselekedettel is meg
bizonyítja, hogy el nem akar hajlani a' Pápától;
mindazáltal, hogy e' részben se essék semmi erőszak-
tétel a' közönséges vélekedésen, hagyni kell minden
háborgatás nélkül mondani, a' kiknek kedvek tart-
ja: hogy mi Schismaticusok (hittől szakadtak) va-
gyunk " 's a' t.

A' *Párisi* Reformátusok, a' *Louvre* nevezetű Kir.
 lakó helyhez tartozott Sz. *Lajos* Temploma félet
 szerzették meg magoknak, 's Májusnak első napján
 tartottak benne először isteni tiszteletet.

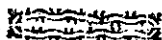
Gróf *Szétsényi Ferentz* ő Kegyelmeffége' udvari
 Orvosának, *Kis Urnak* vizsgálásai által bizonyossá
 tetetett, hogy a' mostani *Dirányi* marha- vezély,
 a' harmadik gyomornak hibájától vagon: az az,
 a' ház rétű patzalnak rétei között öszve verődött ré-
 gi enyves eledeltől, a' melly, sokáig való ott ma-
 radá-

radása által meg tsipösödsödvén, meg vesztegeti a száz rétű patzalnak leveleit; későbbre öfzve lyuggattya, 's meg rothasztja. Ezen levelek pedig, azok a' szükséges részek, mellyek az ő fok bimbótskáik által a' tápláló nedvességet bé szívják, és a' test nevelésére bé viszik a' vérbe. — A' gyomor ezen hibájának oka lehetett: a' téli rossz tartás; a' posványos, vagy zavaros víz; a' sónak, és a' szalmával való tartáshoz szükségesén meg kívántató tisztá viznek fogyatkozása. — Leg nagyobb orvossága ezen nyavalyának: a' tavaszi friss füvezés; mert ez által fel olvasztódhatik az említett öfzve verődött eledel, vagy inkább sár. Ezen okból hafnos lehet a' betegnek fosása. De a' tsak víz higságú fosás keveset ér, mert ez jele annak, hogy a' gyomor levelei közzül fel nem olvasztódott a' sár. — Hogy némelleyek vért is fosnak, oka az, hogy az, a' mi fel olvadt, igen tsipös; eszi 's rágja a' béleket. A' béleket bé lepő takony az, a' mi rossz nevezettel faggyúnak hívják. Az embereken lévő vérhas-hoz hasonló az efféle betegségek a' marháknak. — Hogy ha első napokban ki nem tisztulnak a' beteg marhák: addig, míg talám későbbre kitisztulhatnak, el vész testeknek ereje; mivelhogy mind inkább romlik a' vérek, 's el döglenek. Némelleyek, mindjárt az első napokban is el vesznek a' betegek közzül: de ezekben már régen lappangott a' nyavalya, ha nem láttatott is külsőképpen. A' borjas teheneknél veszedelmesebb ez a' betegség, valamint minden erőtlenebb, és gyengébb marhánál is. Nem tsuda erre nézve, hogy a' gyenge borjú is el vész az annya' hasában, avagy a' melly az egészségtelen tejet szopta. — Olly ragadó ez a' betegség a' marháknál, mint az embereknél a' vér has. A' ragadás, párázatok' ki gőzölgések, nyálok, avagy gájok által történik meg. Ekképpen azok is kaphatnak fosált, rágált, vérhalt, a' mellyekben talám nem is hibázik a' gyomor. — Hogy tehát legelőbb azokat, a' mellyekben meg rögzött hiba nincsen, az az, a' melyeken a' természetnek segítségével fel olvasztódhatik, 's ki hajtathatik a' sár, meg tart-

tarthassuk, és az egésségeket meg őrizhessük: ez javasoltatott. — Hogy minden Gazda szorgalmas legyen abban, hogy a' melly marhát kedvetlennek, és kérérdzéstől meg szünettnek lát, mindjárt válassza el az egésségektől, és ki ne eressze a' mezőre. — Az egésséges marháknak is (mivel a' mint mondatott, meg le et, hogy ő benne is dugaszban fekszik a' nyavalya) mihelyt haza jönnek a' legelőről, nyálni való só, és friss hideg víz bőven adassék. — A' Tsordásnak, vagy Gulyásnak is kötelessége legyen, a' bádjad, és kérérdzeni meg szünett marhát a' mezőn is el választani, a' többtől, és Gadzájához hajtani. Ilyen veszély' idejében, a' gulya legelőjén só-köveknek kell heverni. A' marhát, az itető váluba hánytt séval, a' nyalásra szoktatni. — Leg inkább vigyázzon a' marha pásztor, hogy fel zavartt vizből (ha mindjárt folyó viz is az) vagy posványosból ne igyanak a' marhák. Mert meg üli a' sár a' gyomrot, és téisztálla teszi benn az eledett. — Az el választott betegeket, tágas, és tiszta helyre kell ereszteni. Jó füvet eleikbe adni, avagy sós korpából tsináltt moslékot. Italokra legyen: meg forrázott széna viz, melly hasonlóképen meg legyen sózva. Ez, azoknak orvossága, a' mellyek még magok esznek, isznak. — A' mellyek pedig nem esznek, azoknak sós lisztes moslékot kell háromszor napjában torkokba önteni, egy egy mellzelnyre valót. Némelleyek ugyan örömeit ennének, de fáj, 's dagadt a' szájok és nyelvek. Ezeknek szájokat, nyelveket kétfzer napjában meg kell mosni, 's dörgölni, korpából, mézből, etzetből, sóból sűrön tsináltt keverttel. — A' nyálás szemeket, orr-lyukakat vizes ruhával kell mosogatni.

Mindenek előtt, a' *hunyor-gyökér* dugás, vagy a' tallér forma tűzes vassal való égetés el ne mulasztasson minden erőtlenebb marhánál. Ha daganatot látott: azt fel kell mettzeni, 's meleg vízzel kell napjában gyakran mosogatni a' sebet. — Az olyan marháknak, a' mellyek fosnak, és görnyedésekkel nagy fájdalmokat mutatják, négyfzer napjában,

jában, egy egy ittzenyre való klifért kell fetskendezni, lágy melegen az alfelekbe. A' klifér, *fehér-mályvának* főtt vizéből, 's lisztes korpából legyen. A' kliférozás után, bé kell fogni egy tsomó ruhával a' marha' alfelét, 's szükéges valami egy fertályig bé fogva tartani: másképp' ki fossa a' marha a' klifért, 's nem lehet haszna. Ez a' kliférozás, leg többet használ a' fájdalom ellen, melly kiváltképpen erőtlenti a' marhát, — Ha nagyon bűdöset, vagy vérefet fosik a' marha: akkor a' klifér közzé egy marok tölgyfa-héj port, és egy pohár bort kell önteni. — Ezek nera engedik, hogy belé essék a' tene a' bélekbe. — A' beteg marhával való egész bánás, az orvosság bé-adás, a' kliféroás, hunyor gyökér dugás, a' vassal való sütés, gyakor izben meg mutattatott a' Doktor Ur által közönségesen. “

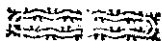
Még-is Béts. — A' F. Tsászár 14 napok alatt váratik Bétsbe, a' mint ezen órában vala szerentsénk hallani. — Egy itt Bétsben fekvő Regiment' Papja a' napokban titkon elébb állott vala: de utánna mentenek és Szerentsésen vissza hozták — még nem tudják okát elébb állásának.

Az a' hir támadott Bétsben, minekutánna *Blanchárd* Uramnak a' szárnyálás már két izben el nem sült, hogy ő Kegyelmevel egy *Abbé* nevű Franziá *Ex-Jesuita* lévén társaságban, ki a' Természeti böltsésgét fenekig esmeri vala, azért vóltanak légyen 37 Szerentsés útjai; de ezen *Ex-Jesuita* Prágában öszve háborodván, magától el-üzte, és már most azért nem menne a' Golyóbis. Ma meg-próbálta a' hajót, és 3 rá tsipezkedett Politzáj Katonát szinte el-kapott; azért reményljük, hogy hónap útnak ered; és annál Szerentsésébben, mivel *Fisik*: Professor *Amfel* Ur azt ígerte néki, hogy Golyóbisát ugy meg-fogná tölteni ha kívánnya, hogy 14 nap sem jö vissza ugy el-vizfi. — Ez a' nevezetes böltsésgű Professor Ur izületett Magyar és *Ex-Jesuita*. Lám! lám!

A' 2 Nemes Magyar Haza Küszöbeiből.

Kolozvár 18. Máj. — „Kedves Kurirom! Hát már valami Ujságot irjak-e innen az Ország Gyűléséről? Már azt el-nem mulathatom, mert itt olyan történt ezen folyó Hónapnak 16-dik napján, a' mellyen a' nap maga is láttatott bámólni, mert midőn itt a' körül lévő Helységekbe ugyan azon egy időbe mindenütt felleges homályokkal vonta volna bé a' fényes nap ízemeit, és a' fellegek bortsátották záporjait, ide a' nap olly nagy figyelmeletséggel vigyázott, hogy az irigy felleg csak egy tsepjét-is ékes Seregünkre nem ejthette. Meg-is tanulta most a' nap azt, hogy nem csak a' Vers szerzőről igaz az a' mondás: hogy *Poëta non fit sed nascitur*; hanem a' Katonáról-is azt kell mondani, hogy azzá valaki nem lézzen, hanem születik. Ugyan is az említett 16-dik napja ezen Pünköszt Havának vala a' mi Mlgos Gubernátor Urunk ö Excellentiájának Inzellátziójára rendeltetve a' Státusok által. A' mikorrá-is Felső Fejér, Kolos, Torda, Küküllő, Belső és Közép Szólnok Vármegyékből és Aranyas-Székből, mint egy 500-ig való Nemesség paripákon, fegyveresen, és Nemzeti egyenlő ruhába bé-seregelvén, azok között ámbár igen kevesen voltak légyen-is Katonaságot próbált emberek, még kevesebben azoknak lovaik között arra szoktatott ló; még-is minden Katonai menéleket, állásokat, fordulásokat egy formából más formába való tételeket, kard ki-vonásokat, és el-tételeket, olyan Katonai módon vittének végbe, hogy midőn az idegen itten jelen volt Lovas Katonaság, egy kerülésével maga közzül 5 Személyeket szorított-ki, a' Nemesség pedig ugyan azt a' kerülletet úgy meg-tette, hogy közzülle sem ki nem maradtott egy is, sem közölte nyilás nem esett, mind azon idegenek meg-vallották azt, hogy a' leg-tanultabb lovas Katonaságnak is elég volna, azokat olyan tökéltesen tellyesíteni, mint ezen Urak tellyesítették, még pedig csak egyszeri magok meg-próbálások és

rendbe

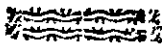
rendbe szedések után, mely esett a' Gála napnak előtte való nap, úgy hogy midőn már a' Gála napon a' Trintsin Vára mellé egyben sereglett ezen Uri Sereg Commandó Szavára Májorizált, vagy is Sereget igazgató Fő Vezér Mlgos B. *Veszelényi Miklós* Ur ő Ngának az egyenes egész artzból, vagy rendből álló két Divízióból, vagy is Olztályból, meg-indulásoknak alkalmatosságával minden hiba nélkül formálták magokat fél századokba, indulván a' jobb szárnyáról a' bal szárnya eleibe, magokat rendbe tették; de a' Közép Utzai kapun úgy fe férvén-el a' rend, ott ismét tzugokba vagy is szakaszokba tették magokat, és a' kapun belől ismét fél századra minden rendel vették magokat innen, egyenes rendeket minden hiba nélkül megtartván, a' piatzi Templomat meg-kerülték, és a' Gubernátor Ur ő Exja Háza előtt el-fordulván az Ország Gyűlésének Helye előtt artz háta megett egész artzba helyhették magokat. Láthattad volna itt az említett Majorizálónak, és annak Adjutántjának Mgos Gróf *Gyulai Sámuel* Urnak bámulásra méltó lovaglásait, és sorgó szél módjára való fordulásait. Láthattad volna ebbe az egy Majorizálóba a' Magyar Nemzetnek, nem tsak a' Katonaságra, hanem annak el-rendelésére is alkalmas voltát. Láthattad volna ezen kívül a' más három Fő-Vezérekbe is, úgy mint Gróf *Mikes István*, Gr. *Lázár István* és Mlgos *Blatskási Pál* Urakba a' Magyarának valóságos Képét. — Elő állottanak ennek alkalmatosságával a' tisztetség tételre az itt jelen - lévő Lovas és Gyalog Német Katonák is, és azok között mentek-fel az Ország Gyűlésébe az Instellátor Regius Plenipotentiárius és Gubernátor Ur ő Excellenziájok, kiknek is, úgy az ezekhez küldetett Ország Követeinek az illendő Katonai tiszteletet, ott meg-állott Lovas Nemesség zászlóival, a' Vezérek pedig kezekbe lévő Kardjaikkal meg-tették. — Dörgöltek azomba az ágyuk, mihelyt az Ország Gyűlésén a' R. Plenipotentiárius Ur ő Excellenziájá Peroratiojába Gr. *Bánfi György* Nevet említett.

harsogtak a' Nemcséknek is trombitái az öröm fú-
 vásba; egy szóval vólt öröm ezen Névnék, még
 tsak hallására is, mert I-ső *Leopold* alatt 1-ső *Bánfi*
György lévén a' Gubernátor, szereztetett ezen Or-
 szágnak éppen most 100 elztendeje a' *Leopoldinum*
 Diploma; most II-dik *Leopold* 2-dik *Bánfi* *György*
 alatt eskütt meg először az-ólta élt Fejedelmek
 között azon Diplomának egészfzen lejendő meg-tar-
 tására, és annak sérelmeinek orvoslására. Ebből
 az örömből származott az Ország Házában a' fok
 Vivát kiáltás, mellyet segített az ékes Uri Afzszó-
 nyi Sereg-is, a' nékik különösen építettett Karba.
 Eljen is ez a' tökéletes Férjfiú; mert arra érdemes,
 és ha ilyenek igazgatták vólna eleitől fogva Ha-
 zánkat, bődögabb lett vólna. Adjon Isten ezután-
 is ilyen Fejedelméhez és Hazájához egyenlő szivvel
 viseltető Kormányozókat ékes Hazánknak. — Né-
 ked-is minden jót.

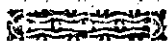
— *Kolozvár* 19. *Máj.* — „Ezen hónapnak 16-
 dik napjára vala határozva a' fő Kormányozó Ur
 ő Exja hit le-tétele, és Kormányozásába lejendő
 meg-erősítettése — a' mely napon vala a' Királyi
 Biztos B. *Rall* Ur ő Exja neve napja, előtte való
 nap pedig u. m. Vasárnap születése napja. — Az
 ezen nap esett öröm innép le írhatatlan. Azon Be-
 szédek közzül, mellyek ezen nap mondattak, ed-
 gyei, mellyet M. Itélő-Mester *Cseréi* Ur mondott a'
 Rendek részéről az Ország-házában, mikor még a'
 Kir. Biztos *Rall* Ur ő Exja is jelen lett vólna, imé
 ide rekeztek; mely ez:

*Excellentissime Domino Liber Baro Commissarie
 Regie Plenipotentiarie!*

Si dubitatum unquam fuisset, casu ne? an nu-
 tu, Providentiaque Divina Rectores hominibus den-
 tur, ea certe rerum argumenta, quæ hodie oculis
 intuemur, perspicue ostenderent, in nullo magis hu-
 manarum rerum momento, quam in Principibus Di-
 vine Providentiæ imaginem resplendescere. Nacti
 eóim sumus Principem Benignissimum, et Justitiæ
 Istu.

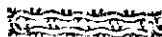
studioſiſſimum, quem majorum noſtrorum Providen-
 tia lata ſucceſſionis Lege ad ſolum vocavit, ut ali-
 quando: Divina, ut hoc tempore imperaret. Qui
 in amoribus Populorum ſuorum ſibi Conciliandis o-
 pes, in fovendis ornandisque Civibus amplitudi-
 nem, in reſtabilienda, tuendaque Libertate Gloriam,
 in reverentia Legum-Majeſtatem ſuam ſitam eſſe ar-
 bitratur. Hic talis, tantuſque Princeps, ſtatim
 in fauſſiſſimo Regiminis ſui aditu teſtatum red-
 didit, ſe non Legibus, ſed per Leges imperatorum,
 quarum ſanctitati non modo verbi ſui Regii ſponſione,
 verum ſupra Glorioſiſſimorum Majorum ſuorum exem-
 plum Jurisjurandi etiam fide cautum eſſe voluit. Il-
 luſtre hujus, qua in Conſtitutiones publicas ducitur,
 Religionis ſpecimen grati hodie veneramur, dum ſum-
 mum hujus Provinciæ Præſidem non attento, quod
 ille Anno 1787. in Auguſta Aula nuncupaverat, Ju-
 ramento, poſtquam a Nobis electus fuiſſet, pro ve-
 teri more Legibus Sacramentum publice dicere ju-
 bet. Dum Gubernatoris Regii Dignitatem per D-
 vum quondam Imperatorem, ac Regem Hungariæ
 Leopoldum Primum glorioſæ recordationis Proavum
 ſuum inſtitutam Provinciæ, et Dignitati Legalem
 formam, priſtinumque ſplendorem, ſtatibus denique,
 et ordinibus libera ad Reſtaurationem ejuſdem ſuf-
 fragia poſt annorum triginta decurſum reſtituit, du-
 biumque apud poſteros reddidit. Majorne Leopoldus
 Primus in inſtitutuenda, quam ſecundus inreſtituenda
 fuerit. Dum denique eminenti hæc dignitate ornat
 Illuſtrem Patriæ Civem Excellentiſſimum, ac Illu-
 ſtriſſimum Dominum Comitem Georgium Baſſi Pri-
 mi ſub Auguſta Domo Auſtriaca Gubernatoris Regii
 Clariffimum Pronepotem; dignum proſecto, in quo
 anno plane ſeculari hæc dignitas reſtauraretur, avi-
 tuſque Nobiliſſimæ Proſapiæ ſplendor hujus orna-
 menti acceſſione inclareſceret, Ipſe Majorum ſuo-
 rum virtutes partis de Principe, ac Patria ingenti-
 bus meritis cumulavit. Habet ille in ſe, quod
 Princeps amore, et favore dignetur: habet quod
 Patria amet, æſtimet, et miretur. Utriuſque virtu-
 tis

is miro **Concentu** efficitur, ut in eo **Princeps** fide-
em **Ministram**, **Patria** **Civem** optimum inveniat.

Pro ea itaque **Benignitate** **Regia**, qua votis
nostris annuit, pro **paterna** sollicitudine, qua **Legum**
Complementum procuravit, **Agimus** **Augustissimo**
Principi **Nostro** gratias immortales, eidemque, et
Augustæ **sux** **Domui** intemeratam fidem nostram de-
nuo obstringentes, felix, ac perenne imperium sub-
mississime precamur, ac **Te** **Excellentissime** **Domine**
Liber **Baro** **Commissarie** **Regie** **Plenipotentiarie!** ma-
jorem in modum oramus, ut **fidelia**, et **ardentissi-**
ma hæc omnium nostrum vota, quorum **luculentis-**
simum agis **Testem**, pro **Muneris** **Tui** dignitate, pro-
que ea, qua nos complecti dignaris, **Benevolentia**,
et **Candidissimi** animi propensione, **Sacro** **Sux** **Ma-**
jestatis **Conspectui** repræsentare digneris.

Tibi vero **Excellentissime** **Domine** **Comes** **Gu-**
bernator **Regie!** de sublimi hoc dignitatis **Fastigio**,
ad quod meritis tuis, duorum **Principum** **Favore**,
omnium denique **Statuum**, ac **Ordinum** concordibus
votis proventus es, **sinceris** animis gratulamur. **Nec**
solum **Tibi**, sed **Nobis** quoque **Ipsis** gratulamur,
dum in **Te** eum **Muneris** **Regii** **Vicarium** suspici-
mus; qui **fessis** **Patriæ** **Rebus** **Atlanteos** supponat
humeros; qui **luculentis** argumentis comprobasti;
omnia tua **Consilia**, omnes **Conatus**, omnem deni-
que **Muneris** **Tui** sollicitudinem ad **veram**, **solidam-**
que **Patriæ** **felicitatem** **directam** esse **Sacramentum**
fidei, quod dixisti, non nos; sed **Leges**, non a **Te**,
cui **injurato** etiam **maximam** adhibuimus **fidem**, sed
ab **Officio** **Tuo** exegerunt. **Debebas** hoc **Obsequi-**
um **Legibus**, debebas **exemplo** **Principis**, debebas
muneris **Tui** dignitati; **servet** **Te** **Benignissimum** **Nu-**
men **Principi**, **servet** **Patriæ**, **server** **Tibi**, **Tuisque**
semper **incolumem**. **Felices** **Consiliis** **Tuis**, **digna**
virtutibus **Tuis** **præmia**, **maxima** **Domui** **Tux** **splendoris**,
ac **prosperitatis** **Incrementa** accedant. **Quod**
dum **candidis** animis **vovemus**, **simul** **omni** **nostra**
studia, **amorem** et **obsequia** **Tibi** **Excellentissimæ** **Do-**
mine

mine Comes Gubernator Regie in omne Aevum ob-
siringimus.

Nihil jam mihi reliquum esse video Excellentis-
sime Domine Liber Baro Commissarie Regie Plenipo-
tentiariae! quam ut ad eam, quae diei hujus, qui
Tibi onomasticus est, celebritatem auget, gaudii,
gratulationisque materiem, sermonem convertam.
Singulari Dei optimi maximi muneri acceptum referi-
mus, quod Te Excellentissime Domine Liber Baro
Commissarie Regie in haec Reipublicae Tempora ser-
vaverit, quod Tibi inter arduas, quas in sublimi
hac Tibi Commissa Provincia pro salute, ac Felici-
tate nostra exantlas, curas Incolumi festus hic Dies
illuxerit: Faciat Benignissimum Numen, ut semper
ille Tibi Candidus, faustusque et omnigena prosperi-
tate affluens recurat, ad seram usque Canitiem.

Haec summa votorum Nostrorum est, quae ut
ea, qua soles animi Benignitate suscipere, Nosque
tuis devinctos obsequiis perpeti, Benevolentia com-
plecti, porro quoque digneris, ea qua Te prosequi
nunquam desinemus, veneratione comprecamur.

Tudósítás.

Juniusnak első napja holnap — 's mi ebből a'
következés? — az, hogy a' Kurir a' Dereft tö-
vább-is nyergelni meg nem szűnik. — A' mi Erd.
Olvasóink mind a' Kurirt, mind az azt hordozó
Dereft már alkalmasint esmerik; azért, a' kiknek az
ő részre-hajlás és hízeltkedő térd-najtas nélkül va-
ló udvarlása tetszik, a' jövő fél esztendőre-is az 5
for. és 30 korból álló abrakat tudom bizonyval,
hogy ezen hónapban Czimjeknek és Rangjoknak fel-
jegyzésével edgyütt bé-küldik — az adolsak pedig
meg fizetnek. — A' Kurir semmit sem ígér előre;
de ha azt tudná, hogy egy Europai Ujságíró híveb-
ben kíván szolgálni nállánál Európában, ki-venné
ablakján azon pennáját, mellyel ezen Tudósítását
írja, 's soha nem merne többé azzal ditsekedni,
hogy — A' N. Magyar Nemzetnek

hív Szolgálja — Szatsvay.